

Levanger kommune

Sluttrapport
for
Forprosjekt CittaSlow
DELPROSJEKTET
ARRANGEMENT -
PROFILERING

0. Sammendrag

Prosjektgruppen for delprosjekt arrangement – profilering har tatt for seg en oversikt over ulike arrangement i kommunen og spesielt sett på arrangementer som benytter Levanger sentrum som arena. For utviklingen av Levanger som Cittaslow-by er det viktig at sentrum aktiviseres med forskjellige arrangementer som trekker folk til sentrum. For å oppnå dette er det av vesentlig betydning at man for frem en pådriver for dette som kan koordinere og tilrettelegge for arrangementer.

Prosjektgruppen har videre sette på profilering av Levanger som Cittaslow. Det går på skilting av steder og bygninger, møblering og utforming av offentlige rom og grøntområder. Prosjektgruppen har sett det som viktig å gi kommunen et særpreget som Cittaslow-by gjennom en helhetlig utsmykningsplan.

Prosjektgruppen vil foreslå følgende tiltak:

- Det etableres en vertskapsfunksjon for Levanger som skal ivareta Levanger som Cittaslow og knytte til seg en godt utbygd guideservice og være en koordinator og pådriver i utviklingen av arrangementer i Levanger sentrum
- Det utarbeides spesielle opplevelsespakker inkludert byvandring som tilbys innbyggerne, besøkende, bedrifter, kursarrangører og -deltakere, samt andre aktuelle målgrupper
- Det igangsettes et arbeid med en samlet plan for kunstnerisk utsmykking av utearealer og det offentlige rom i Levanger. Planarbeidet skal også ta opp elementer for møblering av sentrum herunder utforming av benker, søppelbeholdere, leskur og andre aktuelle fysiske elementer
- Det utredes å innføre en ordning for kunstnerisk utsmykking tilsvarende den som er etablert i Trondheim
- Det utarbeides skilt for Levanger som Cittaslow som settes opp ved hovedvegene
- Ved innkjøring til sentrum etableres opplysnings- / veiledningsskilt som angir gatebruk, sentrale bygninger og parkeringsplasser
- Det utarbeides skilt for informasjon om historiske steder og severdigheter
- I samarbeid med gårdeierforeningen utarbeides skilting av sentrale bygninger i sentrum
- Det utarbeides en forbedringsplan for opprustning av gater og fortau i takt med utskifting av ledningsnett
- Nedre Park rustes opp med lekeanlegg og som møteplass for ungdom

1. Bakgrunn og mål

1.1 Bakgrunn

Det ble våren og sommeren 2002 gjennomført en forstudie om CittaSlow og eventuelt medlemskap i CittaSlow-bevegelsen. Kommunestyret behandlet forstudiet for CittaSlow på møte 16.10.02 og vedtok å slutte seg til hovedkonklusjonene i forstudie-rapporten. Det ble vedtatt at Levanger kommune skal søke medlemskap i CittaSlow-bevegelsen. Videre ble det vedtatt å videreføre CittaSlow-prosjektet gjennom et forprosjekt.

Formannskapet vedtok 16.01.03 videreføring og organisering av forprosjektet for CittaSlow.

Prosjektet er i tråd med PLP-metoden en oppfølging av forstudien for CittaSlow.

Prosjektet videreføres som et forprosjekt, som er inndelt i flere delprosjekter.

Delprosjektene er:

- Strategisk plan – Fra idegrunnlag til forpliktelse
- Arrangement – Profilerings
- Lokale mat- og håndverkstradisjoner
- Fysiske tiltak
- Ungdom – Arenaer
- Nordisk nettverk

Dette delprosjektet tar for seg ”Arrangement og profilering” som tema og vil inngå som en del av det totale forprosjektet.

1.2 Mål for delprosjektet

Skaffe en oversikt over ulike arrangementer i Levanger og fokusere spesielt på arrangementer som benytter Levanger sentrum som arena. Vurdere muligheter for bedre koordinering og fordeling av arrangementene.

Bygge opp en felles profilering av Levanger inkludert skilting m.v. som fremmer Levanger som CittaSlow

1.3 Mandat for delprosjektet

Mandat: *Delprosjektet skal utvikle en profil for arrangement i Levanger sentrum*

Prosjektet skal spesielt fokusere på:

1. Lage en prosjektplan .
2. Sette opp en årsplan for de faste arrangementa i

Levanger sentrum og vurdere utvikling av de ulike arrangementa.

3. Utvikle en arrangementsprofil for Levanger sentrum generelt og spesielt mot de faste arrangementa med tanke på ei profilhåndbok for Levanger.
4. Drøfte potensialet for arrangement i Levanger, sett opp mot Cittaslow.
5. Vurdere design for elementer i ”møblering” av byen, herunder skilting og bruk av lys.
6. Presentere resultatene i en oversiktlig rapport.

Spesielle premisser

- Prosjektet må underveis samarbeide med andre grupper, spesielt mat og håndverk, ungdom og fysiske tiltak for å avklare grensene mellom prosjekta og for å finne synergieffektene.

Spesielle krav til organisering

- Liten prosjektgruppe som sørger for framdrift og skriving
- Gruppa må ha god kontakt med aktørene innen feltet underveis.

Hovedkonklusjoner drøftes underveis med prosjektansvarlig

Frist:

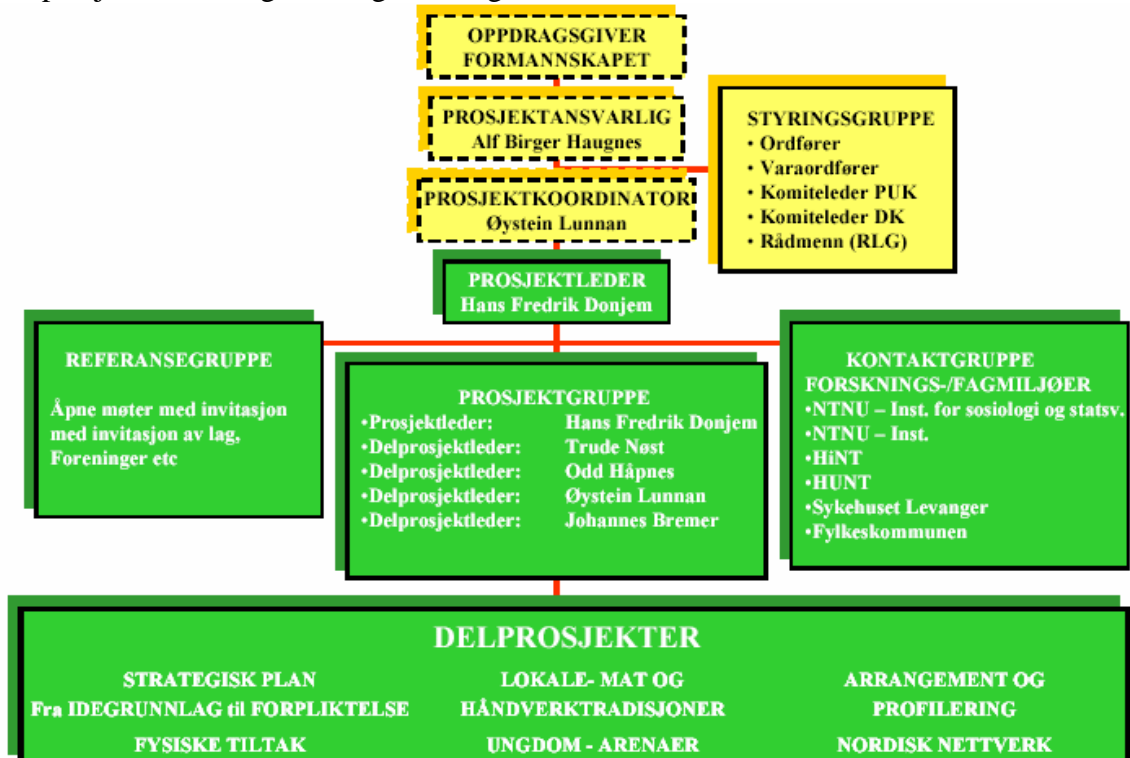
Foreløpig resultat klart til 15.09.03
Sluttrapport klar innen 15.10.03

Ressurser:

Deltakerne dekker selv sine utgifter til møter. Andre utgifter tas opp med prosjektansvarlig.

2. Organisering

Forprosjektet har følgende organisering:

Delprosjektet ”Arrangement – Profilering” er slik organisert:

Hans-Fredrik Donjem, Prosjektleder
Lars Edv. Hoff
Trond Hattrem
Line Staldvik
Anne Gro Erikstad

3. Arbeidet i prosjektgruppen

Prosjektgruppen har i alt avholdt 6 møter med oppstart 07.07.03. På første møte ble mandat og prosjektplan for delprosjektet gjennomgått. Det ble med visse mindre justeringer gitt tilslutning til forslaget til prosjektplan. Denne ble deretter godkjent av prosjektansvarlig. Prosjektgruppen vedtok samtidig en uttalelse til forslag til skiltvedtekter for Levanger kommune. Gruppen ga i hovedsak sin tilslutning til det fremlagte forslag, men ville kreve godkjenning av bruk av lyskasser.

Prosjektgruppen vedtok samtidig å søke det regionale næringsfondet om støtte til utarbeidelse av profilhåndbok for Levanger som CittaSlow.

Det ble utarbeidet en prosjektplan for søknad om støtte til profilhåndboka. Denne ble oversendt det regionale næringsfondet med Markedsplassen Levanger AS som prosjekteier. I brev av 21.08.03 ble prosjektet innvilget støtte med kr. 100.000,-. Profilhåndboka skal rettes mest mulig praktisk til profilering av Levanger som Cittaslow. Profilhåndboka følger som et eget vedlegg til denne rapporten.

På møte 18.08.03 ble en oversikt over arrangementer som Markedsplassen er involvert i, gjennomgått. Møtet viet spørsmålet om en utsmykkingsplan for Levanger stor oppmerksomhet. Et hefte om kunstnerisk utsmykking av kommunale og fylkeskommunale bygg i Østfold ble bestilt til gruppens medlemmer. Det var også tatt kontakt med Trøndelag senter for samtidskunst og Kunst i Nordland som kunne tenke seg å delta på et åpent møte om utmykningsplan for Levanger. Dette møtet er under planlegging.

Neste møte 03.09.03 ble viet en nærmere gjennomgang av profilering, profilhåndbok og arrangementer. Utarbeidelse av opplevelsespakker, byvandring og vertskapsfunksjonen ble også drøftet.

Til møtet 15.09.03 var arkitekt Gunhild Kvistad invitert. Hun var engasjert i delprosjekt fysiske tiltak for å utarbeide forslag til hovedplan for fysiske tiltak. Hun gjennomgikk forslag til prinsippskisse til bystruktur, gatebruksplan, parkering, gang- og sykkelveger, kollektivtrafikk og grønnstruktur. For vårt delprosjekt er det viktig å få til et samspill vedrørende møblering ved utforming av bl. a. Torget og gågate. Perspektivskisse av Håkon den Godes gate som gågate vil bygge på foto fra Hattrem. Videre vil skilting være viktig for informasjon bl. a. vedrørende gatebruksplan og parkering.

Prosjektgruppemøtet 06.10.03 tok for seg arrangementer i kommunen totalt i løpet av et år. Dette må nevnes i rapporten og det må henvises til aktivitetsoversikten på kommunens hjemmeside på "Hva skjer i Levanger". Et utdrag fra denne oversikten følger som vedlegg til rapporten. Skilting av bygninger ble også drøftet.

Til møtet var dessuten rådgiver Kjersti Lerseth, Trondheim kommune, invitert. Hun presenterte Trondheim kommunes arbeid med en samlet plan for kunstnerisk utsmykking. Trondheim kommune hadde vedtatt i 2002 en egen utsmykkingsordning. Denne var meget relevant for vårt arbeid.

I møtet med Kjersti Lerseth deltok også prosjektansvarlig, Gunhild Kvistad og representanter fra delprosjekt ungdom og arenaer.

Gruppens siste møte ble avholdt 16.10.03 der sluttrapporten fra delprosjektet ble gjennomgått.

4. Arrangement

Tar en for seg hele Levanger kommune er det et mangfold av aktiviteter og arrangementer som skjer over hele året i alle deler av kommunen. Med hundrevis av lag og organisasjoner kan det virke fåfengt å sette opp en liste over hva som skjer i kommunen gjennom året. Det beste redskapet for en å finne en slik oversikt er hele tida Levanger Kommunes hjemmeside; www.levanger.kommune.no / Hva skjer. Her listes det opp alt av

arrangementer fra måned til måned. I tillegg til arrangement i regi av lag og foreninger, er også kommunens kulturkontor, Kultur og Musikkskolen mm en aktiv aktør. Ellers kan man trekke fram:

- Kirkene har sine aktiviteter, 4H er aktiv i de fleste grender, Korps, kor, ungdomslag,
- Datasamlinger (xplore) mm.
- Ved siden av Festiviteten er også biblioteket en stor kulturaktør og arrangør av ulike aktiviteter for barn, unge og voksne.
- Skallstuggu - Ytterøy utmarks lag/bygdetun - Åsen Bygdeforum mm
- Flerkulturelle arrangement i regi av Leira asylmottak/Festiviteten.
- Store bedrifters arrangementer og aktivitetsplan, Åpent sykehus, Åpen dag på HINT Røstad, Åpen dag på Norske Skog. Norske Skog med "Koffer Itj" et bedriftshelsetilbud for alle ansatte, der idrett, kultur m.m er viktige ingredienser.

Et utdrag fra "Hva skjer i Levanger" viser bl. a. følgende:

Januar:

Revyer, teaterforestillinger i flere grender, Åsen, Ronglan, Ekne, Mule, Okkenhaug, Markabygda, Ytterøy, Skogn. (Juleoppsetninger)

Ungdommens Kulturmonstring i Festiviteten.

Næringslivets "Nyttårs-kick off" på HINT

Sportsarrangement, hallidrett i hele kommunen, fra håndball til langrenn, hopp og slalom.

Februar:

Kulturkontoret i samarbeid med ungdomsskolene, "Hallo!"

Ekspo - messe i Skognhallen (årviss)

Marsimartnan - tradisjonsmartna med fakkelnatt, Levanger for 100 år siden.

Skolejubileer - aktiviteter på museer (Brusve)

Festiviteten - Falstad - Kirker - Jazzklubb - Levangerokteten - Levanger Mannsonglag -

Levanger Kammerkor - Corevi - Levanger Teaterlag - Pulverkaffeteateret - Levanger

Barneteater.....

Mars:

Sport og idrett - kulturaktiviteter i hele kommunen. Arrangeres av alle slags lag og foreninger. Se kommunens hjemmeside over lag og foreninger.

April:

Uteaktivitetene tar seg opp, fotballen ruller, korpsmusikk og vinterens aktiviteter vises fram, framføres. Utstillinger, konserter osv i hele kommunen.

Moandagene i regi av bedrifter på Moan.

Mai:

Bredt kulturprogram fram mot 17. mai. Bondens Marked på torget igjen.

Juni:

"Grønn Gate" - Kulturuka: 5 dager spekket med alle slags arrangement i hele kommunen.

Kammerkonsertuke - Aktivt museum, aktiviteter på Brusve.

Midtsommerfestival arr. LFK, Midt-Nordisk Musikkfestival - Byvandring mm.

Juli:

Rolig sommerferiemåned men også i denne måneden er det relativt stor aktivitet rundt om i kommunen.

August:

LevangerMartnan, årvisst arrangement, skolestart, Levanger-Cup i fotball.

September:

Studentene setter sitt preg på byen, diverse arrangement innen servicenæringen. Høstens kurs settes i gang, inneaktiviteter, kor, musikkforeninger, teaterlag og ungdomslag forbereder høst og vinteraktiviteter.

Kultur og Musikkskolens oppsetning av "Oliver" i bakgården Vandvikgården.

Revykavalkade på Festiviteten.

Oktober:

Høstmoter, mannekengoppvisning med Levanger Kammerkor, Minimesse med Markeds plassens medlemmer, Levangeroktetten med "Citta Show" osv.

Næringslivets seminar med Hurtigruten

November:

Juleforberedelser, julemesser, Julegatetenning 27. nov. aktiv førjulstid med konserter og julerelaterte arrangement i regi av kirker og lag/foreninger.

Desember:

Julearrangement rundt om i kommunen, ved aldersheimer og andre institusjoner.

Kirkekonserter for korps og kor i alle grender.

Det har ingen hensikt å datofeste, ramse opp alt som skjer gjennom året i Levanger. Viktigste er det å sette fokus på mangfoldet, vise at det skjer noe overalt i kommunen.

I sammenheng med Cittaslow vil det være viktig å trekke frem det som skjer i Levanger sentrum og de arenaer som her er mest benyttet. Vi vil her i første rekke sette fokus på arrangementer som bruker Torget og gater som arena, og som samler folk fra hele kommunen og omlandet.

Torget og gater som arrangementarenaer

Torget og gatenettet er en naturlige arenaer for større utendørs-arrangementer i Levanger. I kronologisk rekkefølge har vi følgende arrangementer:

- **Marsimartnan** i uke 9 med **Martnasnatt** på fredag der også gater tas i bruk
- **1. mai arrangement** med tog i gatene og samling på Torget
- **17. mai arrangement** med tog i gatene og samling på Torget
- **Grønn gate** i uke 23 der Kirkegata benyttes
- **Midtsommerfestival** i uke 26 med bilutstilling i Kirkegata, båt-treff i Sundet og dansefest på Torget
- **Levangerdagene** i uke 30 med dansefest på Torget
- **Levangermartnan** i uke 31
- **Julegatetenning** i uke 48

Torget benyttes i tillegg av ulike lag og foreninger til forskjellige arrangementer. Bl. a. har for eks. Sanitetskvinnene sitt eget arrangement. Torget benyttes også til en del vareomsetning som omsetning av fisk, bær og grønnsaker og smultringer. Fra 9. august 2003 er Torget valgt som omsetningssted for **Bondens Marked**. Det holdes på annen hver torsdag. I vinter avholdes Bondens Marked i Dampskipsbrygga.

Det er plass til en betydelig utvidelse av arrangementer og aktiviteter som benytter Torget og gater som arena. I tilknytning til Cittaslow er det viktig å få til økt aktivitet i bykjernen gjennom slik arrangementer. Erfaringene tilsier at når det arrangeres ulike aktiviteter i sentrum samler det folk og man benytter seg av tilbudene. Ved etablering av gågate er det viktig å skape slik aktivitet også i gågata.

For å kunne skape slik aktivitet og bidra til forskjellige arrangementer trenger man en pådriverrolle. Markedsplassen Levanger gjør i dag en god og betydelig jobb som ansvarlig utfører for de fleste av ovennevnte arrangementer. Men det er behov for å bygge ut denne funksjonen. Med en ansatt klarer ikke Markedsplassen å dekke en opptrapping av aktivitetene. På driverrollen det her er snakk om, bør knyttes til en vertskapsfunksjon som bør etableres for å ta hånd om dette i forhold til Cittaslow og utvikling av en arrangementsprofil. Vertskapsfunksjonen vil bli tatt nærmere nedenfor.

Andre arenaer i sentrum

I bykjernen har vi en del sentrale steder / bygninger som også er viktige treffsteder og kulturelle arenaer og som betjener hele kommunen. I denne sammenheng kan vi trekke frem følgende steder:

Festiviteten. Festiviteten gjennomgikk en omfattende rehabilitering i midten av 1990-årene. Meningen var at det skulle bli kommunens kulturhus. Til en viss grad fungerte det slik. Men etter en utskifting av publikumsstolene og etablering av en fast auditorium har Festiviteten i dag blitt i større grad bare en kino. Riktignok holdes en del teater / revyer og konserter i Festiviteten, men i mindre grad enn tidligere. Det er likevel viktig å ha et bra kino-tilbud i kommunen noe vi har i Festiviteten.

Biblioteket. Biblioteket flyttet våren 2003 inn i nye store lokaler. Det har fått en sentral beliggenhet ved Rådhuset og lokalene virker innbydende og attraktive. Besøkstallet har økt og flere benytter bibliotekets tjenester. Vi ser at spesielt mange av innvandrerne benytter seg av biblioteket. I tillegg til biblioteketjenester holdes det ulike kunstutstillinger i lokalene.

Bymuseet i Levanger. Bymuseet i Levanger disponerer både Brusve gård og Dampskipsbrygga. Museumsadministrasjonen holder til på Brusve. Brusve har i 2003 200-års jubileum og har i den forbindelse avholdt en rekke arrangementer alt fra kvinners hverdag i et historisk perspektiv til lokale mattradisjoner. Ellers blir Brusve i begrenset grad brukt til ulike arrangementer. Museumsdelen på Brusve har også en unik fotosamling som i dag er for lite kjent og benyttet. En bok om Renbjørsamlingen er under utarbeidelse.

Dampskipsbrygga benyttes ved ulike arrangementer. Ved martnaene og Bondens Marked på vinters tid brukes den som salgslokaler. Ellers er det en del utstillinger, bl. a. kunstutstillinger. 2. etasje i brygga har en historisk fremstilling av Marsimartnan. Dessverre er dette i liten grad kjent og benyttet.

Musikkens Hus. Dette er en bygning som er ervervet av frivillige lag, korps og foreninger i siste halvdel av 1990-årene. Lokalene benyttes i første rekke som øvingslokaler for disse, men det holdes også en del konserter. Det utgjør et viktig samlingssted for disse organisasjonene.

Studentenes Hus. Dette var tidligere et viktig samlingssted for Levanger som Bøndenes Hus. En rekke arrangementer ble holdt i storsalen i 3. etasje. Kommunestyret hadde også sine møter her og generalforsamlingen i Norske Skog ble avviklet her.

Når Studentsamskipnaden overtok bygningen var det meningen å skape et aktivt studentliv med ulike tilbud i sentrum av kommunen. I de senere år har dessverre aktiviteten og

bruken av huset gått betraktelig tilbake. Studentene har i økende grad lagt sine aktiviteter til det nye høgskolesenteret på Røstad.

I bykjernen finner vi dessuten et bredt tilbud av **restauranter / kafeer**.

Nær knyttet til sentrum finner vi dessuten følgende steder / arenaer:

HiNT Røstad. Det nye høgskolesenteret på Røstad er en positiv tilvekst til kommunen. Vi finner her lokaler til flere aktiviteter og arrangementer. De synes etter hvert å bli benyttet i større grad av lokalsamfunnet. Ikke minst er utearealene blitt attraktive turarealer for befolkningen.

Levangerhallen. Levangerhallen er sentral i forhold til hallidrett og har høy utnyttelse. Hallen er arena for Levanger Håndballklubbs kamper. Hallen benyttes i tillegg til forskjellige arrangementer som bl. a. nyttårskonserten.

Levanger Fritidpark AS. Dette er et sentralt idrettsanlegg i kommunen. Spesielt er anlegget benyttet til fotball, bl. a. som hjemmebane for Levanger Fotballklubb. Et større arrangement i fotball på anlegget er Levanger-Cup som avholdes i slutten av august.

Badeland. Det utgjør et viktig badetilbud for befolkningen i regionen.

Moan-dagene. Moan-dagene arrangeres i april av samtlige aktører / forretningsdrivere på Moan-området. Det er forskjellige tilbud og aktiviteter som samler en god del folk.

Arrangementsprofil

I følge mandatet for delprosjektet skal prosjektgruppen ta for seg mulighetene for å utvikle en arrangementsprofil for Levanger sentrum generelt og spesielt mot de faste arrangementene. I tillegg skal gruppen drøfte potensialet for arrangement i Levanger sett opp mot CittaSlow.

Ser en på de mange arrangementer som foregår i Levanger er det vanskelig å kunne lage en felles arrangementsprofil totalt. Men en del av arrangementene i bykjernen med Torget og gatenettet som arena, kan med fordel knyttes sammen og utvikles under en felles CittaSlow-paraply rundt temaet **Levanger som markeds plass**. Her vil det også være behov for en videreutvikling.

Marsimartnan som på mange måter representerer grunnlaget for dannelsen av Levanger som by, utgjør et sentralt arrangement. I videreutviklingen av Marsimartnan har man lagt vekt på kvalitet og lokal tradisjon. Lokale mat- og håndverkstradisjoner stimuleres til å bruke martnan som omsetningsledd. Dette står sentralt i Interreg-samarbeidet med Rørosmartnan og Gregoriemarknaden. Martnaene som reiselivsprodukt er et annet sentralt emne.

Det innebærer at man må søke å utvide martnan i omfang og tilbud. Samtidig kan man forvente at antall besøkende vil stige. I tillegg til salg og omsetning, må kulturtilbudet utvides og bygges videre på lokale kulturtradisjoner. Nærings- og kulturutvikling hører sammen og må gå hånd i hånd.

Arrangementet Grønn Gate går godt i hop med Marsimartnan med presentasjon av landbruksprodukter. Kvalitet og tradisjoner står også her sentralt. Dette arrangementet kan bygges videre ut og knyttes sammen med Bondens Marked. Bondens Marked kan betraktes som en jevnlig videreføring av produkter som presenteres på Grønn Gate. Det utgjør et viktig møte mellom produsenter og konsumenter. Det må vurderes om det er mulig å utvide omfanget og hyppigheten av Bondens Marked.

I tillegg bør det utvikles en festival for lokale mat- og håndverkstradisjoner. Denne bør holdes om høsten etter innhøstingen.

Midtsommerfestivalen har et noe annet fokus, men også her kan vi betrakte bil-utstillingen i Kirkegata og båt-treff i Sundet som markeds plasser.

Levangermartnan i begynnelsen av august viderefører markeds plass-tilnærmingen selv om fokuset her er annet enn Marsimartnan. Vi opplever Levangermartnan mer som hvordan innbyggerne møter omverdenen og tilbudene der. Det er iallefall et stort og viktig treffsted.

Levangerdagene og Levangermartnan benytter også Torget som festarena. Torget som festarena er også viktig. Det gjelder også for markeringen av høgtidsdagene. Torget må derfor være utformet for en fleksibel bruk.

Etableringen av Levanger som CittaSlow må bidra til å skape aktivitet i bykjernen. Dette må styrkes gjennom kulturelle arrangementer. Det må stimuleres til at lag og foreninger og andre i større grad benytter Torget, gågate og gatenettet til ulike arrangementer og aktiviteter. Dette må suppleres med andre tilbud for eks. utstillinger i biblioteket og andre steder, ulike kafetilbud og kulturtilbud generelt. Det er viktig å få på plass en pådriver for dette.

Vertskapsfunksjonen

Utvikling av arrangementer og utvikling av Levanger som CittaSlow reiser spørsmålet om vertskapsfunksjonen for Levanger. I kriteriene for medlemskap i CittaSlow heter det at man skal drive veiledning og informasjon om CittaSlow-tjenester og støtte initiativ som fremmer CittaSlow-kultur. Her må noen ha et ansvar. Det bør etableres en vertskapsfunksjon for Levanger som bl. a. ivaretar dette. Denne funksjonen kan med fordel knyttes opp til Markeds plassen Levanger AS.

I tillegg til å knytte sammen arrangementer ute og inne i sentrum og bidra til å videreutvikle dagens arrangementer må vertskapsrollen ta for seg vanlige turistinformasjonsoppgaver. I kriteriene for CittaSlow heter det at man skal utarbeide trykte CittaSlow guider som gir oversikt over tilbud, severdigheter og friluftsmuligheter i kommunen. Det skal videre utdannes spesielle CittaSlow-verter i følge kriteriene. Dette innebærer at det skal drives en utstrakt service-virksomhet ovenfor innbyggerne og besøkende. Dette vil være en viktig del av vertskapsfunksjonen.

I denne forbindelse bør det utvikles egne opplevelsespakker som tilbys både innbyggere, besøkende, kursarrangører og deltakere. Som en del av pakkene bør **byvandring** inngå som et sentralt tilbud. Byvandringen bør rett opp gi informasjon om sentrums historie, steder og bygninger og viktige hendelser. CittaSlow-vertene må utdannes til å ta oppgavene knyttet til opplevelsespakkene.

Ivaretagelse av vertskapsfunksjonen forutsetter også at det etableres bred kontakt med alle som er knyttet til reiseliv i kommunen. Vertskapsrollen kan på mange måter fungere som et sekretariat for reiselivet – et Levanger Activum eller Levanger Arrangement.

5. Profilering

Profilering går på flere ting. På den ene siden er der snakk om informasjon og opplysning. På den andre side går det på opplevelse av de omgivelser vi er i. Det går på utforming og estetikk i våre omgivelser. I spørsmålet om profilering av Cittaslow skal vi ta for oss skilting for å gi informasjon om steder og bygninger, samt orienteringer som letter å finne frem til aktuelle mål i Levanger.

Det er utarbeidet en egen **profilhåndbok** for delprosjektet som gir eksempler på skilting og møblering i sentrum. I tillegg tar profilhåndboka opp profilering av Cittaslow på brevark m.v. Det siste tas ikke nærmere opp nedenfor. Profilhåndboka følger som **vedlegg** til sluttrapporten fra delprosjekt arrangement – profilering.

Skilting

Skilting er nødvendig for å orientere seg i kommunen og for å kunne finne lett frem. Men skilting kan også dreie seg om å gi opplysninger om historiske steder, plasser og bygninger som en del av stedets historiske forankring.

Skilting av gatenavn og husnummer

Tidlig i 1990-årene ble det arbeidet med å få til en ensartet skilting av gatenavn og husnummer i Levanger sentrum. Kommunen samarbeidet bl. a. med gårdeierforeningen om dette. Meningen var at man skulle utarbeide kommunal skiltvedtekt til Plan- og bygningsloven ift. § 105. Et utkast til vedtekter ble utarbeidet, men ikke politisk ferdigbehandlet.

Imidlertid kom man sammen med gårdeierforeningen frem til en felles forståelse når det gjelder gatenavnskilt og skilt for husnummer. Dette er i store trekk fulgt opp i ettertid ved slik skilting og bør videreføres.

Et forslag til skiltvedtekter for Levanger kommune, som bygger på det tidligere utarbeidede forslag, vil i nærmeste tid bli lagt frem til politisk behandling. Hovedregelen i forslaget til skiltvedtekter er: *Innen kommunen må skilt, reklameinnretninger og lignende ikke settes opp uten at kommunen på forhånd har gitt samtykke. Samtykke kan bare gis inntil videre eller for et bestemt tidsrom. Skilt og reklameinnretninger skal ikke virke skjæmmende i seg selv eller i forhold til omgivelsene.*

Opplysnings- / orienteringsskilt

Ved medlemskap i Cittaslow-bevegelsen bør det ved skilting på hovedveg opplyses om at Levanger er medlem av bevegelsen. Dette må tas opp med Vegkontoret for å få til slik skilting. For Steinkjer har man i dag fått tillatelse til å skilte "IT-byen" ved hovedvegene. En tilsvarende tillatelse må gis for Cittaslow. Skiltet bør formes ut med Cittaslow-logoen.

I tillegg må det være opplysningsskilt for Levanger sentrum. Det må opplyses om gater, sentrale bygninger og ikke minst om parkeringsplasser og –anlegg. Det bør gis informasjon om dette gjennom et greit oversiktlig kart. Gruppen vil foreslå at det settes opp slike

opplysnings- / orienteringsskilt ved Statoil-stasjonen for trafikk fra sør og HydroTexaco-stasjonen for trafikk fra nord. I tillegg bør det settes opp et tilsvarende opplysningskilt ved jernbanestasjonen, Torget og sykehuset.

De opplysninger det her er snakk om bør også forefinnes i form av brosjyre eller et ark som ligger ut på sentrale steder, bl. a. turistinformasjonen, campingplass og hotell. Dette kan gjerne være som et vedlegg til en mer generell turistbrosjyre. I tillegg bør det være en generell Cittaslow-brosjyre som utdyper de informasjonen man får ved nedenstående skilt. Dette ligger som forutsetning i kriteriene for Cittaslow-medlemskap.

Skilting av historiske steder og bygninger

I kriteriene for medlemskap i Cittaslow-bevegelsen er det lagt vekt på at det skal gis kunnskap om og god tilgang til historiske steder, samt merking av turveger og stier. Det vil også være en stor fordel for opplegget av byvandring at det finnes skriftlig dokumentasjon. Informasjon finnes da både muntlig og skriftlig. Man kan også ha mulighet for å foreta egne byvandring.

Det foreslås at kartet for Levanger sentrum har tegnet inn de gang- / sykkelveger vi har i sentrum og inn og ut av sentrum. Det gjelder bl. a. Elvepromenaden, gang- / sykkelvegen langs Sundet og Eidsbotn og gang- / sykkelvegene til Røstad.

Historiske og spesielle severdige steder må skiltes særskilt. Det bør utformes egne skilt som gir informasjon om stedet og stedets opprinnelse og egenart. Av steder som skal skiltes kan nevnes: Eidsbotn fuglereservat, Sundet med strandsitterne og ferjeleiet til Nesset, sjeteen, Sejersteds park – byplanen, Brusvebrua, sykehuset og høgskolesenteret på Røstad.

Det foreslås videre at bygninger får skilt for eks. i messing som settes på sentralt sted på bygningene med informasjon om byggets historie og funksjon. Eksempel på slik skilting kan vi finne på Røros. Av bygninger som bør skiltes kan vi trekke frem: Mo gård, jernbanestasjonen, Hvedinggården, Byskolen, kirka, arbeiderboligen i Sjøgt., Renbjørggården, Strømsøegården, Nordenborggården, Backlund hotell, Festiviteten, Musikkens Hus, Sparebanken, Dampskipsbrygga og Brusve.

Skilting av bygninger bør skje i samarbeid med gårdeierforeningen og Levanger Vel. Det bør avsettes egne midler til dette, gjerne gjennom Levanger Vel. Skiltene bør ha en felles utforming og ikke virke skjemmende på bygningene.

Når det ellers gjelder skilting av forretninger og annen virksomhet vil det være underlagt håndhevingen av de nye skiltvedtektene. Det bør utformes et eget Cittaslowskilt for de virksomheter som gis anledning til å markedsføre seg under denne logoen. Det bør bestå av et lite veggskilt ved hovedinngangen til virksomheten.

Møblering

Møblering går på en hel rekke forskjellige ting når det er snakk om Cittaslow. Det dreier seg om det vi fysisk omgir oss med og som inngår i den estetiske opplevelse av våre omgivelser. På mange måter er det spørsmål om opplevelsesglede og trivsel. Det er her vi møter "Sannhetens øyeblikk" for stedet. Hvordan oppleves stedet og vårt forhold til det. Er det en positiv opplevelse eller ikke?

Vi har lagt en bred tilnærming til møblering til grunn. Vi vil likevel konsentrere oss om det fysiske utemiljø.

Gatemiljøet generelt

Gatene i Levanger har generelt et behov for opprustning. Selv om det er gjort en del i sentrum som i Kirkegata, er gatelegemet nok så nedslitt. Vi finner en god del nedslitt asfalt og huller i vegdekket. Men absolutt dårligst kommer fortauene ut. Her er det mye å ta fatt på. Flere steder finner vi fortau uten fast dekke og der vi finner det, er det ofte et stort lappverk. I tillegg er de ofte lite forgjengervennlige ved at de skrår for mye mot gata. De er videre for smale, spesielt når vi tar i betraktning utvendige trapper. Fortauene må ved opprustning søkes å gjøre bredere og mer forgjengervennlige.

Samtidig må det tas spesielt hensyn til funksjonshemmede ved utforming av gater og fortauer og overgangen mellom disse. Det gjelder især for bevegelsehemmede som er avhengig av rullestol. Ved utforming av fortau, samt beplanting og møblering må det tas hensyn til svaksynte og blinde. Målet må være tilgjengelighet for alle.

Det er således behov for en opprustningsplan for gater og fortauer i sentrum generelt. Dette må planlegges som en del av utskiftingsplanen for ledningsnettet i sentrum slik som i miljøgata i Håkon den Godes gate.

En annen svak side ved gatenettet er dårlig belysning. Det må forbedres betydelig og få samme standard som det en finner i de gater som er rustet opp. Armaturen bør være den samme som i miljøgata i Håkon den Godes gate. Store blanke dusjarmaturer må unngås.

Generelt sett bør kjøregatene asfalteres. Unntak gjøres for gågater / miljøgater som vi tar opp nedenfor. Fortauene i sentrum bør alle få fast dekke enten ved beleggingsstein eller asfalt. Der det ikke går ut over fortausbredden bør også planting av trær prioriteres for å forsterke opplevelsen av Levanger som grønn by.

Gågater / miljøgater

Gågater og miljøgater skal skille seg ut fra de øvrige kjøregater. De skal være tilrettelagt for aktiviteter på fotgjengernes premisser. De skal utgjøre trivselselementer i sentrum og stimulere til aktivitet. Det kan være opptredener, utstillinger og andre aktiviteter som skaper liv i sentrum. Dette vil spesielt gjelde for gågatene.

I gågatene bør skillet mellom kjørearealer og fortau viskes mer eller mindre bort. Gatelegemet bør her være beleggingsstein slik vi i dag finner det i miljøgatedelen i Håkon den Godes gate med en viss markering av forskjell mellom gate og fortau. Trær og annen møblering er her viktig. Gatene må beplantes og få et grøntdrag. Det bør settes opp benker og andre fysiske elementer som deler opp gata for ulike aktiviteter og møteplasser. Om sommeren må det gis rom for uteservering. I delprosjekt fysiske tiltak er det gitt en perspektivskisse hvordan Håkon den Godes gate kan utformes som gågate.

I miljøgatene vil det være tillatt med bilkjøring, men på forgjengernes premisser. Gateløpet må her opprettholdes, men opphøyde gangfelt og bredere fortau vil gjøre kjørebanelen smalere. Det bør også her tilrettelegges for ulik møblering med benker m.v.

Torget

Som nevnt i kapitlet om arrangementer bør Torget utformes ut fra en fleksibel bruk. På mange måter oppfyller Øvre Torg dette i dag. Det benyttes ved høgtidsanledninger og

martnane og gir plass til ulike arrangementer. Det gir også mulighet for utvidet torghandel.

Torget og bruken av det må ses i sammenheng med Nedre Park. Det bør vurderes om Nedre Park kan gi muligheter for lekeanlegg for barn. Dette kan gjerne knyttes opp mot en kunstnerisk utsmykning av parken som kan benyttes i lekeøyemed. I tillegg bør benker og andre fysiske elementer gjøre parken attraktiv som oppholdsarealer. Delprosjektene fysiske tiltak og ungdom og arenaer har dessuten pekt på Nedre Park som møtested for ungdom og vurdert muligheten for en scene i parken. Dette støttes av vårt delprosjekt.

Rydding av gater og spesielt Torget i helgene har i den senere tid vært et problem. Det er lite tiltalende og gir dårlig inntrykk når det ikke er ryddet på søndager. Det bør etableres en ordning gjerne sammen med gårdeierforeningen, om rydding i helgene. Sjøppel og rot vil ellers trekke helhetsinntrykket ned.

Leskur

Kollektivtrafikken har i dag ikke tilfredsstillende oppholdsplasser for ventende passasjerer. Det bør etableres leskur ved de sentrale stoppesteder i sentrum. Spesielt må holdeplassen ved jernbanen rustes opp. Dersom det skal fungere som en trafikkterminal må det rustes opp og det må etableres gode leskur for passasjerene. Det er begrenset åpningstid på jernbanestasjonen.

Leskurene må være opplyste og de må gi informasjon om bussrutene. I tillegg kan de gi annen informasjon i Cittaslowsammenheng. Det bør dessuten vurderes om det kan etableres en sykkelutleie fra sportsforretningene som det informeres om.

Fargesetting

I tilknytning til det tidligere arbeid med skiltvedtekter for Levanger var spørsmålet om fargesetting av bygninger oppe. Det ble den gang etablert et samarbeid med NTNU, Arkitektavdelingen. Det skulle utarbeides en fargeplan for bygningene i sentrum. Dessverre er dette ikke fulgt opp. Det bør derfor på ny igangsettes et arbeid med en fargeplan for bygningene i sentrum slik at også husfasadene inngår i en helhetlig plan for utvikling av sentrum.

Utforming av møbleringen

Det finnes i dag et bredt utvalg av ferdigfabrikkerte benker, bord og andre elementer (eks. søppelkasser) for gate- og parkmøblering. Mange av disse har etter hvert fått en tiltalende utforming. Det er mulig å velge blant disse for møbleringen. Det samme gjelder for valg av leskur. Trondheim kommune har valgt en felles utforming av alle leskurene i kommunen.

Det er imidlertid spørsmål om man skal utarbeide en egen utforming for møbleringen av Levanger som CittaSlow. Ideelt sett burde man utforme noe som gjenspeiler stedets karakter og den tilknytning man har for eks. til Sundet, til jernbanen, osv. Det kan også være interessant at materialvalg gjenspeiler stedets særpreget for eks. ved bruk av tresorter eller andre lokale elementer. På den måten kan utforming og materialvalg gi identitet og særpreget.

Prosjektgruppen vil ta opp spørsmålet om møbleringen som er tatt opp i dette kapitlet, kan inngå som en del av utsmykkingsplanen gruppen vil foreslå i neste kapittel. Det kunne gi Levanger et unikt særpreget og være en del av den kunstneriske utsmykking av sentrum.

6. Plan for kunstnerisk utsmykking

Levanger sentrum har beskjedent med kunstnerisk utsmykking. Det er noen få skulpturer i Sejersteds park og ved kirka. Ellers finner vi lite av kunstnerisk utsmykking annet enn den utsmykking den enkelte bygning representerer. Her finner vi en del arkitektoniske perler. Det kan nevnes at for eks. Kirkegata 1 fikk en internasjonal pris i Paris for sin arkitektur.

Vi har i dag ordninger for kunstnerisk utsmykking som er knyttet til nybygg og nyanlegg. Etter disse ordninger skal en viss andel av byggekostnadene settes av til kunstnerisk utsmykking. Ofte er det snakk om 0,5 – 2 % av byggesummen og som regel ligger det gjerne mot den nedre grense heller enn den øvre. Ved bygging av nytt rådhus i Levanger i 1988 ble det satt av 1 %.

Det er dessverre ingen ordninger som tar for seg kunstnerisk utsmykking av utearealer og parker. Dette er beklagelig og bør rettes opp. En annen sak at den utsmykking som skjer er tilfeldig. Det kan være noen som ønsker å forære kommunen en utsmykking som gave. Men mottak av slike gaver kan være vanskelig da det skjer på giverens premisser og ikke ut fra en samlet plan for utsmykking.

Det finnes dessuten i dag tilskuddordninger til kunstnerisk utsmykking som det er mulig å hente ut midler fra dersom man har en plan for utsmykkingen. Gjennomføringen av Kunst i Nordland er et eksempel på dette. Det vil bli gitt en nærmere orientering om dette på et åpent møte i Levanger i høst.

Trondheim kommune har i 2002 behandlet og vedtatt en ny ordning for kunstnerisk utsmykking. Vi kan hente impulser fra denne. Prosjektgruppen vil foreslå at Levanger etablerer en tilsvarende ordning for kunstnerisk utsmykking som den som er etablert i Trondheim. Denne ordningen dekker både bygg og anlegg og utearealer. Den går på det offentlige rom både inne og ute.

Hovedprinsippet i ordningen i Trondheim går på at det som hovedprinsipp avsettes 1,25 % hvert år av det totale investeringsbudsjettet. For en fireårsperiode innebærer det for Trondheim ca 30 mill. kr. Av dette skal ¼ gå til andre kunstneriske utsmykkinger enn til bygg og anlegg. I kommuneplanen har Trondheim satt som mål at man skal ha *høg kvalitet og kunstnerisk utsmykking av offentlige rom*. Det er i år satt i gang ca 20 prosjekter finansiert over denne ordningen.

Prosjektgruppen vil på denne bakgrunn og for å gi Levanger sin identitet som Cittaslow-by foreslå følgende for det videre arbeid med kunstnerisk utsmykking:

- Det settes i gang et arbeid med en samlet plan for utsmykking av utearealer og det offentlige rom i Levanger
- Det utredes å innføre en ordning for kunstnerisk utsmykking tilsvarende den i Trondheim kommune